

Nr 485

Av herr Hagberg m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts framställningar om vissa anslag under fjärde huvudtiteln.

Det understrykes i statsverkspropositionen att myndigheterna lagt den s. k. ÖB-planen, som ännu inte behandlats, såsom underlag för alla äskanden.

Vi har redan i föregående motion utvecklat skälen varför vi anser att riksdagen bör uppskjuta varje utvidgning av krigsorganisationen i avvaktan på det nu pågående utredningsarbetets fullbordande liksom ett allsidigt ståndpunktstagande från regeringens sida till hela försvarsproblemet.

Med hänvisning till motiveringen i föregående motion motsätter vi oss därför en ytterligare utbyggnad av flygvapnet under nuvarande förhållanden. För sjuårsperioden 1948/54 beräknades genomsnittligt 285 milj. kr. om året till anskaffning av flygmateriel. Utvecklingen framgår av följande:

Anskaffning av flygmateriel m. m.		
1953/54	350 miljoner kr.	
1954/55	443,7	»
1955/56	443,7	»
1956/57 (förslag)	475	»

Enligt den nya kostnadsramen beräknas sedan den årliga anskaffningen ända till budgetåret 1962/63 uppgå till 522 miljoner kronor.

Dessutom begäres rätten att utlägga bemyndiganden inom en kostnadsram av 640 miljoner kronor. För innevarande budgetår gäller motsvarande bemyndigande att utlägga beställningar för 520 miljoner kronor.

Hur lättfärdigt stora kostnadskrävande förändringar genomtrufas framgår därav att kostnadsramen för sjuårsperioden till 1962/63 så sent som 1955 fastställdes till 3 107 miljoner kronor men i det nya förslaget upptagits till 4 082,7 miljoner kronor, alltså en ökning med 975,7 miljoner kronor.

Viktiga ekonomiska och sociala skäl jämte nödvändigheten av dyrbara reformer på kulturfrågornas område nödvändiggör den strängaste sparsamhet med statsutgifterna på det militära området. Därför bör även materielanslaget till flygvapnet inte stiga ytterligare och helst nedpressas. Vi anser också av besparingsskäl en motsvarande begränsning av övningsanslagen nödvändiga.

Samma synpunkter gäller för *marinen*. Det nybyggnadsprogram som framlägges håller sig visserligen inom den förut beslutade kostnadsramen, men borde dock inte fastställas förrän den nya avvägningen av försvarsorganisationen, varmed den tillsatta parlamentariska utredningen arbetar, kan bli föremål för riksdagsbeslut.

Mot förslaget om att nu besluta byggandet av två landskapsjagare kan därtill åberopas ÖB-planens riktlinjer för den lätta flottan, enligt vilka kryssarna och en del av jagarna skall försvinna för att lämna plats för lättare fartyg. De föreslagna landskapsjagarna är som bekant av relativt kraftig typ och kostar vardera lika mycket som kryssarna Tre Kronor och Göta Lejon. Man kan ha delade meningar om den militära expertisens uppfattningar rörande jagarnas användbarhet i en lätt flotta, men man kan inte sakligt bestrida de skäl som talar för ett uppskov med ett konkret beslut tills avvägningsfrågorna lösts.

Även för armén gäller liknande motiveringar för sparsamhet.

Sparsamhetskravet stärkes dessutom av den förändring i det internationella läget som ägde rum föregående år. Denna uttryckes bland annat däri att numera inget krig mellan skilda stater pågår, att öststaterna nedpressat sina väpnade styrkor med 800 000 man, att det österrikiska problemet lösts på ett fredsfrämjande och för Sverige särskilt intressant sätt, att baserna i Porkala och Port Artur återställts till Finland och Kina, att viktiga konferenser i Genève banat vägen för förhandlingar och fredliga överenskommelser, vilket funnit ett starkt gensvar hos alla folk. Även om det finns krafter, som vill hålla det kalla kriget vid makt, visar en blick på den internationella situationen hur mycket dessa försvagats och hur starka de krafter nu är som försvarar principen om fredlig samlevnad, icke inblandning och förhandlingar. Atomvapenhotet har kommit i ett nytt läge genom sommarens Genèvekonferens som ställt atomhemligheterna till alla folks disposition. Frågan om nedrustning har förts fram till ny aktualitet.

Det kan inte vara rimligt att det topprustade Sverige skall fortsätta att lägga tunga ekonomiska bördor på folket för att hålla försvaret i maximal trim och utbygga vissa delar av detsamma.

Varje försök att rycka ut vissa poster ur försvarsbudgeten stöter som bekant på oöverbärliga svårigheter. Vid ett försök till omedelbara reduceringar begränsas därför utrymmet till materiel- och övningsanslag liksom till anslagen för bemyndiganden. På grundval härav har dock nedanstående ändringsförslag upprättats, vilka skulle minska anslaget på försvarshuvudtiteln med sammanlagt 271 miljoner kronor och anslagen till bemyndiganden med 430,5 miljoner kronor. Det innebär att försvarshuvudtiteln inberäknat anslagen på kapitalbudgeten skulle obetydligt underskrida två miljarder kronor. Förslagen innebär inte att de återstående anslagen av oss skulle betraktas som rimliga eller nödvändiga.

Vi föreslår med hänvisning härtill,

att riksdagen vid behandling av fjärde huvudtiteln måtte besluta att anslagen under följande rubriker och nummer skall utgå med nedanstående belopp:

Försvarsstaben

I. c) Till Försvarsstaben, Avlöningar	Kr	11 000 000
25. Armén. Övningar m. m.	»	20 000 000
33. Armén. Underhåll av tygmateriel m. m.		
a) Bemyndiganden	»	200 000 000
b) till Armén. Anskaffning av tygmateriel	»	190 000 000
34) Underhåll av tygmateriel m. m.	»	60 000 000
65) Marinen: Övningar m. m.	»	20 000 000
71) Marinen: fartygsbyggnader.		
c) bemyndiga	»	85 000 000
d) till Marinen: Fartygsbyggnader	»	85 000 000
72) a) bemyndiga	»	50 000 000
b) Till Marinen: anskaffning av	»	85 000 000
73) att till Marinen: Underhåll av	»	40 000 000
98) Flygvapnet		
a) bemyndiga	»	400 000 000
b) till Flygvapnet: Anskaffning	»	400 000 000
100) Flygvapnet: drift och underhåll	»	80 000 000

Stockholm i januari 1956

H. Hagberg

Helmer Holmberg

Gustav Johansson

Gerda Nilsson